

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Basilicae S. Mariae. Maioris De. Vrbe A. Liberio. Papa. I.
Vsque Ad. Pavlv. V. Pont. Max Descriptio. Et. Delineatio**

Angelis, Paolo de

Roma, 1621

Liber Secvndvs. De origine, atque illis, qui S. Mariae Maioris Ecclesiam fundarunt, & de niuis miraculo, atque solemnitare priscis temporibus ob niuis euentum celebrata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13873

BASILICAE
S. MARIAE MAIORIS
DE VRBE
A LIBERIO PAPA
VSQVE AD
PAVLVM QVINTVM
PONTIFICEM MAXIMVM
DESCRIPTIO, AC DELINEATIO.
LIBER SECVNDVS.

A VCTORE
ABBATE PAULO
DE ANGELIS.

DE ORIGINE, ET FVNDATORIBVS
Basilicæ Sanctæ Mariæ Maioris, atque adeò
de Niuis miraculo.

CAPVT PRIMVM.

DIXIMVS superius sanctæ Mariæ Maioris Basilicæ in Exquilini montis angulo perfare, ac ferè in eminentiori parte; quam ob rem ipse mons iure potest felix appellari, tam miro, & stupendo miraculo. Nos de origine, & illis agemus, qui eam fundarunt, deque primo modulo, atque Architecto: quando præter humanam sortem exiterunt, eiusque artifex ille est censendus, qui omnia ex nihilo condidit; modulus ipsa nix, quæ decidit extra temporis ordinem; nimirum vt mortales intelligerent gloriose Virginis domum eximie puritatis redunda-

Artifex huius Basilicæ ille censendus est, qui omnia ex nihilo condidit. Modulus ipsa nix quæ decidit extra temporis ordinem.

re; & quodammodo niui affimilari, nec domicilium habere, ni talis candor consistat; quod mirè comprobavit admiranda nix, quæ noluit pati, vt reliquo monti iungeretur, sed coram omnibus ad primum Liberij Papæ ictum, pro fundamentis firmandis à semet diuisit. ex quo comprehenditur, quod si nix noluit fines cum terra habere, nec gloriosa Virgo habebit, nisi animi simplicitas, & candor appareant.

Primi fundatores Ioânes Patritius, & vxor fuerunt. vtrique puri, & Deiparæ Virginis additi etenim. sedente Liberio Papa, anno Domini 352. hi non minus pietate, quàm natalitijs illustres, cum filios non haberent, ad Beatam Virginem conuersi,

Domini gloriæ
sæ Virginis
miz puritatis
danda.

Primi fundatores
Ioannis Patritius
& vxor
fuerunt. sedente
Liberio Papa
anno Domini 352.

ora-

erat
pria
Dei
rit,
lor
lettis
occu
fim
los a
dem
bi die
hanc
bar. C
rium
ctiam
ne, &
re, m
nos L
vt fac
Cum
aliud
Liber
dir pr
opera
uis sit
quam
expen
quod
tamer
modo
busda
lando
que o
cusan
ab an
quia t
rent,
vel du
vniue
propa
Chrif
Quod
lem B
nihil
ex qu
stafu
id mi
duob
quæ h
nihil
ris of
huius
defini
locar
tarum
cum

orabant, vt modum ostenderet, quo propria bona ritè applicarent. quàm benignè Dei mater horum precibus aures porrexerit, inde cognoscitur; quia dum Romæ calor efferuescit, nimirum nonis Augusti, cælestis nix effulsit, Exquilini montis partem occupans: eadem nocte gloriosa Virgo diuifim Ioanni, & vxori in somnis apparuit, illos admonens, quod si cuperent ipsam heredem instituere, Ecclesiam ibi fabricarent sibi dicatam, vbi niuem conspicerent: atque hanc hereditatem esse, quam ab eis optabat. Quo cognito Ioannes diluculo ad Liberium properans, miraculum enarrauit, quod etiam ipsi aduenerat. Quare vnà cum Ioanne, & Clero, Populoque Romano comitante, magna pompa, atque solemnibus hymnis Deo canentibus, ad collem peruenerunt, vt sacræ Basilicæ fundamenta iacerentur. Cum autem eò deuenissent coram omnibus aliud mirum conspicitur. etenim statim ac Liberius Papa primum icum ad terram dedit pro fundamentis sternendis, illa nulla opera, vndique excauata se dederunt ad niuis situm figuram angularem exprimètem: quam Basilicam Ioannes, & vxor proprijs expensis magnificè ædificarunt. atque id est, quod circa hanc historiam dici potest. Quia tamen à nonnullis ex Iunioribus, quodammodo in dubium vocatur, & quidem à quibusdam paucis perorando, atque ad eò vacillando, ab alijs illam prætereundo, nos vtrifque occurremus. Et primum ijs, qui se excusant, nihil de hoc addidisse, quasi nulla sit ab antiquis facta mentio, dicimus accidisse, quia timebant, nè magis tenebras offunderent, quam illustrarent, cum non ad vnius, vel duorum præsentiam, sed ab vrbe Roma vniuersa fuerit conspectum. Quod adeò se propagauit, & orbis partes peragravit, vt à Christianis iugiter solemnia celebrentur. Quod si apud antiquos Scriptores legant talem Basilicam à Liberio constructam fuisse, nihil præterea additum de niuis miraculo, ex quo Liberianæ nomen diù tenuit, vt Anastasius, & alij testantur, minus consequitur id miraculum non comparuisse, quod ex duobus roboratur. Primum illa indicando, quæ superius tetigimus; præterea asserendo nihil contrarij adesse, quod ex veris scripturis ostendetur. Alijs dicimus, non solum huicertissimæ historiæ, sed etiam sibimet defuisse, dum hanc veritatem in dubium reuocant: cum historiæ natura, rerum certarum sit expressio. Quod si Bullas à nobis, cum in Archiuio huius Basilicæ repertas,

A tum in Vaticana Bibliotheca, & alia manuscripta cognouissent, nihil de hoc dubitassent. Primum igitur monstrabimus, quod diximus verum esse, ex quibusdam quæ passim leguntur. & primo ex Romano Martyrologio solemnitate exprimente, quam mater Ecclesia nonis Augusti ob id miraculum agit: *Roma in Exquilijs dedicatio Basilicæ Sanctæ Mariæ ad Niuēs.* Et Vgonius: *Liberio Papa, cum filios ex se non habuerint Ioannes Patritius Romanus, & vxor equa nobilitate, totam hereditatem Dei matri vouerunt, enixè rogantes, vt aliquo signo exprimeret, in quo nam opere esset ab illis impedienda. quorum preces Virgo exaudiens, nonis Augusti, dum Romæ calor maximè efferuesceret, noctu niue cadente vnā partem Exquilini collis cooperuit. In qua nocte Virgo separatim Ioanni, & vxori apparuit, dicens, vt illo loco, quem niuem conspersum viderent, Ecclesiam imedificarent, ad Diuæ Mariæ honorem; atque hæc erat hereditas, quam ab illis desiderabat. Quod vbi Ioannes Patritius Liberio notum fecit, protinus respondit, etiam ipsum idem in somnis cognouisse. ex quo Liberius processionem solemnem iubens, in Exquilijs processit, & in parte ex niue conspersa, Ecclesiam designauit, quæ ex Ioannis, & vxoris rebus fuit constructa, & à Liberio dicata. Atque hinc est, vt prisci hanc Ecclesiam, Liberianam Basilicam appellent. Blondus pro confirmatione ait his verbis: *Et magno Exquiliarum monte speciosissima est Sanctæ Mariæ Maioris Basilica, cuius fundamenta æstiuæ niuis indicio fuerunt iacta.* Panuinus etiam illos improbare voluit, qui hanc historiam, & miraculum ausi sunt oppugnare. Liberius Papa, qui anno salutis 353. Petri sedem conscendit, Basilicam Sanctæ Mariæ matris Dei, miraculo niuis in Exquilijs, prope aggeres Tarquinij, haud procul à Macello Liuiano, aliàs Liuiæ, à Ioanne Patritio viro clarissimo à fundamentis sua impensa extructam, in honorem Beatæ Mariæ Virginis primam in vrbe, nonis Augusti dedicauit, quæ de nomine suo Basilica Liberij aliquando vocata est. Quo loco est attendendum, quod hic auctor de Liberio ait. Additur ad magis solidandum, id, quod Cardinalis Baronius scribit his verbis: *Hic fecit Basilicam nomine suo iuxta Macellum Libiæ, aliàs Liuiæ.* De Macello Liuiano, loco sic dicto, in Exquilino colle, est mentio apud Sextum Rufum, & Publium Victorium. Porrò quod ad eiusdem Templi erectionem spectat, ex collatis impensis Ioannis Patritij, ea de re per visum admoniti, & miraculo confirmati, descendentes niuibibus nonis Augusti, formamque Templi monstranti-*

Veritas huius miraculi penitè probatur ex Martyrologio.

Vgon. de Rom. stat. pag. 65.

Cur Prisci hanc Ecclesiam Liberianam Basilicam appellauerint. Blond. lib. 3. num. 108.

Baron. tom. 4. ad ann. 367. pag. 247. nu. 4.

Macellum Liuianum.

Nonis Augusti caelestis nix effulsit, eadem nocte B. Virgo diuifim Ioanni, & vxori in somnis apparuit, &c.

Liberius Pontifex vna cum Ioanne, & clero, populoque Romano ad collem peruenerunt, vt Basilicæ fundamenta iacerentur.

Papa primum icum dedit pro fundamentis sternendis.

Nulla opera vndique excauata se dederunt ad niuis situm figuram angularem exprimètem.

Quare ab antiquis non fit facta mentio huius miraculi.

In vita Liberij Papæ Primij.

Bulle de hac historia repertæ in Archiuo Basilicæ, & in Bibliotheca Vaticana.

stantibus eam Basilicam erectam esse, eiusdem Ecclesiae monumenta declarant. verum ipsam ab eius Auctore nomine Liberij nuncupatam esse, Marcellinus Presbyter in libello de schismate Vrsicini, certam fidem facit. Et Andreas Fuluius Romanus antiquarius: *Fuit olim quidam patritius Romanus nomine Ioannes, qui cum filijs careret, diuinitusq; abundaret, precibus Deo porrectis petebat, ut locum ostenderet, in quo una cum uxore Templum ex facultatibus fabricaret. Deus aures porrexit, & in somnis admonuit, ut ubi niuim cerneret, Templum adificaret. Quod miraculum etiam Liberio successit. Et in Romano Breuiario: Liberio summo Pontifice Ioannes patritius Romanus, & uxor pari nobilitate, &c. Et inferius: Nonis Augusti, quo tempore in Vrbe maximi calores esse solent, noctu nix partem collis Exquilini contexit. Qua nocte Dei mater separatim Ioannem, & coniugem in somnis admonuit, ut quem locum niue conspersum viderent, in eo Ecclesiam adificarent, quae Mariae Virginis nomine dedicaretur: se enim ita velle ab ipsis heredem institui. Quod Ioannes ad Pontificem detulit, qui idem per somnum contigisse affirmavit, &c. Et paulo inferius: Quare solemni Sacerdotum, & populi supplicatione ad collem venit niue cooperatum, & in ea locum Ecclesiae designauit, quae Ioannis, & uxoris pecunia extructa est.*

Ful. Rom. lib. 1. cap. 6.

Breuiarium Romanum quid de hac historia, et miraculo dicat.

Altera probatio ex Summorum Pontificum auctoritate.

Et haec de prima comprobatione, vel potius fundamento. Altera comprobatio ex summorum Pontificum auctoritate sumetur. Et primum ex Bulla Papae Nicolai Quarti, cuius partem hic assignabimus: *Nicolaus seruus seruorum Dei. Dilectis filiis Iacobo Sanctae Mariae in Vialata Diacono Cardinali Archipresbytero, & Priori, & Capitulo Basilicae Sanctae Mariae Maioris de Vrbe. Propter veritatem, & mansuetudinem, & iustitiam Verbum Patris, quod totus non capit orbis, Ancillam humilem recognoscens, in sua se clausit viscera factus homo; & humilians semetipsum, ut nos diuinitatis suae participes stabiliret. Haec est mulier amicta sole, & luna sub pedibus eius, quae cum virginitate secunda nobis genuit Saluatorem. Haec est illa, quae & mater, & Virgo Deum habuit filium, super choros Angelorum ad caelestia regna exaltata. Haec est utique Virgo sancta Maria, Virgo Virginum, mater Christi, regali ex progenie orta, & Abrahamae semine, ex generosa, & Dauidica stirpe concepta, diuinitus mysticis praefigurata miraculis, & sola inter mulieres a virili commercio, & dolore parturientium aliena. Felix namque, & omni laude dignissima sancta Parens, ex qua in mundum*

A paterni luminis splendor venit, cuius humilitas Deo grata nostris delictis misericordiam impetrauit, & aduocata pro nobis sedula veniam reprobmittit. Dignum certe est, ut Christi fideles loca suis insignita vocabulis condigna reuerentia venerentur, ut a suo filio patre fidelium, qui mentes eleuat, virtutem largitur, & premia, veniam consequantur. Cupientes igitur, ut Ecclesia nostra ad honorem Virginis eiusdem constructa, cuius quidem structuram gloriosus Deus in Sanctis suis, per immissionem niuis aestus tempore mirabiliter indicauit, congruis honoribus frequentetur, &c. Datum Romae apud S. Mariam Maiorem, nonis Ianuarij, anno primo.

B Ex qua Bulla id, quod diximus clare deprehenditur, & in huius Basilicae Archiuo asseruatur, atque adeo in Papae Nicolai registro legitur, apud Vaticanam Basilicam. Et Gregorius Vndecimus in alia Bulla id confirmat, in qua plenariam Indulgentiam ad modum Iubilaei illis concedit, qui Diuae Mariae Maioris Ecclesiam visitant, velut Sanctum Ioannem, Sanctum Petrum, Sanctum Paulum inuident. Considerantes, & intra nostrae mentis arcana reuolutes, qualiter gloriosus Deus in sanctis suis in maiestate mirabili opera manuum suarum verificantes olim miro disposuit ordine Ecclesiam Beatae Mariae Maioris de Vrbe fundari, ac construi, & subsequenter etiam dedicari, &c. Datum Auenion. Kalend. Maij, Anno tertio. Et Pius Secundus in quadam Bulla, plenam Indulgentiam ijs impartitur, qui Altare visitabunt, in quo Sancti Hieronymi corpus quiescit. Nos illam partem notabimus, quae ad rem nostram facit. Pius Episcopus seruus seruorum Dei, vniuersis, & singulis Christi fidelibus, praesentes inspecturis salutem, &c. In Beatae Mariae Maioris urbis Romae Basilica, diuino aestus niuis miraculo adificata, &c. Datum Romae apud Sanctam Mariam Maiorem, Anno Incarnationis Dominicae 1453. Duodecimo Kalendas Februarij, Pontificatus nostri anno primo.

E Quae Bulla in marmore exculpta legitur, haud procul a Praesepij sacello, cuius archetypus in huius Basilicae Archiuo asseruatur. At licet ex dictis satis veritas eluceat, tamen ad maius robur, & ut contraria opinio tollatur, si forte quorundam animis altius radices egerit, alia manuscripta tertio loco addamus. Et primum ex libro dignoscitur, cuius inscriptio est huiusmodi: *Sanctorum Martyrum martyria. & in Cœnobio Diuae Caeciliae Romae conseruatur. Sic enim quodam initio habetur. Qualiter Basilica Sanctae Mariae Maioris de Vrbe, ad signum niuis calitus ostensum*

Huius Ecclesiae structurae descriptio per immisionem niuis mirabiliter indicata.

Hae Bullae Archiuo Ecclesiae asseruatur.

Gregorius XI in alia Bulla confirmat, ad Indulgentiam ad modum Iubilaei concedit.

Pius Secundus plenam Indulgentiam conseruatur in quo Sancti Hieronymi corpus quiescit.

Bulla in marmore exculpta legitur.

Ex libro, cuius titulus Cœnobii S. Caeciliae conseruatur.

sum edificata fuit. Ex lib. 2. passionum Sanctorum Martyrum Monialium Sanctae Caecliae Regionis Transtiberim, Ordinis S. Benedicti. Cum ad omnium Sanctorum reuerentiam Christianorum cunctorum debeat deuotio excitari ad Beate Mariae semper Virginis laudem, & praeconia extollenda, eo magis debet se humanus sensus erigere, quanto magis certum est per ipsam nobis reparationis nostrae remedia peruenisse, & caelestis Regni nobis aditum reseratum fuisse, quod primi parentis culpa, fera dirae mortis obstruxerat. Haec siquidem est illa scala caelestis, quam eximius ille Patriarcha Iacob de terris usque ad caelorum summitatem erectam in somnis tantae reuelationis inspexerat. Hanc etiam Sanctissimam Virginem Virga illa significauit, quae a suaradicibus viriditate conuulsa tepestiuae maturitatis flores, & poma produxerat. Haec quoque multis mysteriorum signis, & Prophetarum oraculis nunciata humano tandem generi per fructum ueneris sui reparationem indulsit, & salutem credentium suis pretiosis suffragiis acquisiuit. Nam quanta nobis ipsius meritis, & intercessionibus beneficia diuina promerent, nullis unquam sermonibus poterit explicari. Verum qualiter infra Romanae urbis aemula Beatissima Dei genitrix sibi specialem, & singularem domum elegerit, atque patrociniuum suae dignationis Vrbi almae praestare uoluerit, quia id ratio flagitat, dignum duximus ignoratibus referare. Sic enim ex gestis antiquioribus, & temporum serie legitur, & reperitur in temporibus Constantini, qui primus inter Augustos pro construendis Ecclesijs licentiam relaxauit, usque ad tempora Iunioris Papae Liberij in honorem Beatae uirginis nulla unquam intra urbem fuerat Ecclesia fabricata. & quoniam uidebatur satis indignum, ut urbs, quae totius orbis caput esse dignoscitur, & Christianae Religionis, omniumque Ecclesiarum obtinebat principatum, a patrociniio, & coniunctione, seu habitatione Beatissimae Dei genitricis immunis appareret: placuit diuinae prouidentiae egregiam hanc urbem matris suae habitaculo decorare, quatenus dum a populo frequenter ueneratur in terris, opem suae intercessionis de caelis sibi gaudeat aduenisse. Igitur omnipotens Deus, qui glorioso, & quam stupendo miraculo suae sanctae Genitricis uoluerit, edificandam Ecclesiam omnibus demonstrare dignatus est, ut ad nostra deuotionis studia excitanda, quod diuinis reuelationibus gestum est replicemus. Tempore quo praefatus Papa Liberius Beati Petri sedem prouida gubernatione regebat, quidam Ioannes nomine, almae urbis Patritiatibus curam gerens, tam morum, quam nobilitatis generositate praeclarus, possessionum, ac multa-

A rum diuitiarum opulentia locuples, cum filium non haberet, una cum coniuge sua, quae sibi diuina prouidentia tam morum, quam nobilitatis similitudine fuerat associata, Beatissimam Dei genitricem sibi in praecipuam, ac specialem dominam praelegerunt: haec simul uno ore, pari que deuotione Beatissimae Virgini uota soluentes. Regina Calorum, Domina Angelorum, & saluatrix omnium, tibi tanto deuotius fragiles supplicamus, quanto viscera pietatis tuae copiosius erga homines benigna impendis. Accipe igitur B sanctissima mater, quae tibi sincera fidei deuotione persoluimus; & ita uitam nostram, & omnia, quae in terris, ut homines possidemus, solita miseratione dispone, quatenus tibi nostra deserviat actio, & nostra facultas tibi in aliquo beneplacito obsequio expendatur. Non igitur diuina clementia precibus desuit supplicantium; nec piissimae uirginis aures a iustorum petitione desuerunt; sed eorum uota Deus ex alto suspiciens, petitiones ipsorum taliter uoluit effectui mancipare, & fini debito commendare. Intrabat quippe tunc mensis Augusti, quando acrioribus solis ardoribus telluris germina desiccantur, & homines solis adustionibus magis aduruntur. Eo enim tempore uolens Beata Virgo Dei genitrix locum edificandae sibi Basilicae hominibus demonstrare; quaedam nocte dicti iam mensis, id est, nonis Augusti, subito contra naturam temporis aer nimia frigoris congelatione constringitur, & tanta nubium constipatione densatur, ut imbre desuper fusio in ipso casu niuium multitudo deslueret, quae solummodo locum edificandae Basilicae cooperiens, miraculum pariter, & algorem subministravit. In ipsa denique nocte praenominato Pontifici, atque iam dicto Patritio, & uxori suae similem uisionem Sanctae Dei genitricis uoluit demonstrare quo, res, & reuelatio miraculi firmaretur aspectu, & subitanea temporis immutatio occultae uisionis reuelatione nosceretur. Apparens igitur Sanctissima Virgo praenominato Pontifici, taliter eum admonitionis miraculo uoluit edocere. Operum tuorum intentio, & circumspectae sollicitudinis uigilantia, qua omnipotenti Deo plurimum placere cognosceris, te modo in hac parte commendabilem reddiderunt, ita ut, quod haec tenus erga mei nominis deuotionem ab alijs non fuerit attentatum, per te nunc mihi placuit consumari: adeo ut causa salutis existas omnibus, qui deuotionem tui pectoris fuerint imitati. Verum ne persunctorium huius reuelationis mysterium ambiguis cogitationibus credas, quod praesentibus tibi uerbis asserui, sub omnium admiratione maximo etiam miraculo uolui confirmare: ita ut contra temporis naturam tantum eum locum hac infusione miranda niuis, quae candore

Precaones, & uota Ioannis Patritii, et eius coniugis.

Exaudite preces, et uota Ioannis Patritii, et eius uxoris.

Miraculum niuis, quo 8. Virgo locum edificandae sibi Basilicae demonstrauit.

Apparuit Beata Virgo Liberio Pontifici, Ioanni Patritio, et eius uxori: reuelans eis miraculum niuis.

Qualiter B. Virgo in Romana urbe sibi specialem domum elegit.

Vique ad tempora Iunioris Papae Liberij in honorem Beatae uirginis nulla unquam intra urbem fuerat Ecclesia fabricata.

rem, & donum sancti Spiritus significat, repleverim; in quo Basilicam nominis mei tibi precipio construendam. Habebis siquidem Ioannem Patritium in hoc quippe idoneum adiutorem, qui ad te summo diluculo tuus praeceptis pariturus venire procurabit; cum quo simul, & uniuerso Clero, ac populo Urbis, ad montem (qui Superagius dicitur) incunctanter accedas; ibique locum à me de industria reseruatim inuenies, atque in eo mox Ecclesiam mei nominis incipias fabricare. Cumque ille in tantae visionis stupore positus miraretur, & de cognitione personae animus hesitaret; ab ea protinus responsum audiuit esse genitricem Mariam Virginem, de qua Dei filius Dominus Iesus Christus, velut sponsus de thalamo, ad homines incarnatus processit. His dictis beata visio ab oculis eius se subtraxit. Sicque eodem momento protextato Patritio, & eius coniugi sub his verbis apparuit. Deuotionem, inquiens, tu peccatoris, & fidele propositum, quo patrocinium nostrae defensionis specialiter elegisti, pio respexi intuitu, & solita erga Christi fideles miseratione suscepi. Quamobrem scire te volo, quoniam tuarum rerum, hereditatumque perpetuum successorem tibi volui prouidere, ita ut dum mihi domum in terra construxeris, ego tibi in caelis copiosum thesaurum, & aeternam construam mansionem. Hoc ergo tibi impero faciendum, ut cum summo mane surrexeris, ad Liberium Papam festinanter accedas. Ego enim domui meae locum speciale elegi, & ut solenis perpetuo habeatur, uoluntate mea ingenti uolui miraculo demonstrare, ita ut in hoc tempore nix ipsum locum cooperuerit, & alium locum nulla penitus infusione contigerit, in quo meo nomine Basilicam, cum consilio Papae Liberij tibi precipio erigendam. Cumque huic, & suae coniugi nomen suum sancta Dei genitrix indicasset, sanctae reuelationis inspectio ab oculis eorum elabatur, & in tanta eius admiratione dimisit, ut reliquam noctis partem in somnum ducerent, & in diuinis pariter exultarent laudibus. Cumque primo mane ianuam palatij sui ad Pontificem perrecturus exisset, sicut in somnis audierat, totum locum niue coopertum inspexit. qua de re aperta visionis attestacione firmatus, iubentis imperijs anxius obedire curabat. Unde ueloci cursu ad Lateranense Palatium ueniens, Pontificis ostium pia capite uolentia infestare, credens latere Pontificem, quod eadem hora fuerat reuelatum. sed cum amotis obstaculis ad Pontificem peruenisset, anxiusque cuperet, quod sibi reuelatum fuerat indicare, sermonem concepti gaudij prius Papa praeuenit dicens. Omnipotenti Deo, fili charissime, immensas gratias persolvere nos oportet, qui cum simus indigni, & omni meritorum sublimatione priuati, ad specialem suae san-

Beata Virgo uoluit prouidere perpetuum successorem hereditatis Ioannis patritij.

Imperat B. Virgo, ut summo mane Pontificem adeat.

Quid dixerit Papa Ioanni patritio.

A Eae Genitricis obsequium nos dignatus est deputare; atque cum ingenti admiratione hoc, quod impleri per nos uoluit dignatus est declarare, ut qualitate ipsius immutata, pauore, ac stupore nimio omnium corda concusserit. Vnde scire cupio, quoniam iam nuncij ex nostra parte directi, populum simul, & Clerum totius Urbis ad nos pariter uocauerunt; sic enim in mandatis accipi, ut cum ad nos omnes conuenerint, ad Superagium montem simul pergere debeamus, illum locum potissimum requirentes, quem Beata Dei Genitrix inopinata niuium infusione sibi ornatum, speciali prerogatiua reseruaui. Cumque haec uerba compleisset, Senatus, & totius populi maiores praeforibus astiterunt, Pontificem cum magna instantia requirentes, tum ex uocatione sua, tum ex miraculi nouitate plurimum concitati. Cum autem ad eos Pontifex, una cum Patritio, & Cardinalibus uniuersis exisset, hoc sermonis initium ad eos Pontifex exorsus est dicens. Plurimum in Domino fratres gaudere, & exultare nos conuenit, quod cum superna clementia egregiam hanc Urbem caput, & fundamentum Christianae religionis effecerit, & in ea Primatum totius Ecclesiae Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli merita; hodie tamen eam diuinis muneribus, & specialibus donis ampliare, atque decorare dignatur; ita ut tanti praesidij nobis in hoc tempore uoluerit adiutorium adhibere, ut nullus possit ambigere immensa nobis calitus diuina beneficia peruenisse. Ecce fratres carissimi, quod de calo in hoc feruentissimo tempore cecidisse conspiciatis, diuini beneficii indicium declarat, quod omnipotens Deus uoluit terris influere, ut nos sua misericordia dealbandos ostenderet, si ad hoc, quod nobis per sanctissimam suam Genitricem imperare dignatus est, deuotissimis meritis accingamur. Cumque omnibus seriatim exponeret, quae sibi, & Ioanni Patritio fuerant reuelata, omnes unanimiter clamauerunt: Benedictus Deus & ad praedictum locum una cum Pontifice omnes exultantes diuinis laudibus perrexerunt. Requirentes uero locum, quem sancta Dei Genitrix Pontifici praemiseraat, eum plenum altis niuibus inuenerunt; in cuius siquidem circuitu tam alta nix limitem fecerat, ut nulli uideretur ambiguum, quod ille hunc locum participem niuium infusione fecisse certius uideretur, quod quondam in area Gedeonis uellus rorandum caelesti pluuia euidentius consecrauit. Ad quem locum plebs uniuersa concurrrens immensas gratias Deo, & Beatissime Virgini retulerunt. Mox uero Pontifex fossorium latus accipiens, sicut designauerat nix, proprijs manibus terram capite effodere. quae ex templo aperta est per circuitum, & ita huius gloriosissima Virginis meritis, architectonicis manibus diuina

refe-

Senatus, & totius populi maiores ad Pontificem uenerunt.

Quid Pontifex dixerit Senatus, Populoque Romano.

Ad montem Exquiriti omnes uia cursum. Pontifex peruenit.

Ad locum ubi uniuersa conuenit gratias Deo & Beatae Virgini retulerunt. Terra ex alta aperta est per circuitum, cum primam Pontifex terram capite effodit.

Senatus, & totius populi maiores ad Pontificem uenerunt.

Quid Pontifex dixerit Senatus, Populoque Romano.

Ad montem Exquiriti omnes uia cursum. Pontifex peruenit.

Ad locum ubi uniuersa conuenit gratias Deo & Beatae Virgini retulerunt.

Terra ex alta aperta est per circuitum, cum primam Pontifex terram capite effodit.

reſeruit clementia fundamentum. Immenſi igitur miraculi tam Pontifex cum uniuerſa Curia, quam Clerus, & populus admiratione repleti, vota Deo, & ſuae Genitrici unanimiter perſoluerunt, diuinis pro totius populi expiatione myſterijs celebratis, unusquiſque ad viam cum gaudio properauit. Illuſtris verò Patritius tam abundanter omnia, quae neceſſaria fuerant miniſtrabat, ut nihil pateretur deeſſe, quod videretur operi neceſſarium. Vnde omnia, quae habebat Beatiffimae Virgini conferens, & ipſam venerabilem Baſilicam ſibi, & ſuae uxori fecit heredem. Quam praefatam idem Pontifex in honorem Dei, & Beatae Virginiſ Mariae conſecrauit. In qua quidem ſibi Praeſep Domini, cunabula, ſcenum, & pannos noſtri Redemptoris in eiufdem Praeſepis Altari miro ordine reueneret, cum multis alijs, Apoſtolorum, Martyrum, Confeſſorum, atque Virginum reliquijs, quorum nomina ſuperuacaneum eſt nominare, collocauit. In maiori ſiquidem Altari de lacte eiufdem glorioſe Virginiſ; de capillis ipſius, & cunipium ſui ſacraſſimi capitis, una cum veſtimento ſui ſacraſſimi corporis deuotiſſimè recondidit. Ante quod quidem Altare ſub lapide porfirico Beati Matthiae Apoſtoli corpus requeſcit, & eius caput exterius à Canoniciſ ipſius Baſilicæ conſeruatur: cuius quidem beneficia plenis effectibus in ipſa Eccleſia exuberant quotidie ad gloriam, & laudem omnipotentis Dei, eiufque genitricis, ſemperque Virginiſ Mariae, & omnium Sanctorum, qui viuunt, & regnant in ſaecula ſaeculorum. Amen.

DE SOLEMNITATE,
QVA ANTIQVITVS ECCLESIA,

Cum in Officijs, tum in Miſſis, Niuſ miraculum celebrabat.

Caput I I.

Æc eadem hiſtoria, primum, & ſecundum miraculum fuit ijs temporibus illuſtre, ac perpetuo ab Eccleſia Catholica celebratū: & eadem ſolemnitas, atque memoria, quam noſtris temporibus feſtam agitamus nonis Auguſti peculiari officio recolebatur, vnà cum proprio ſacrificio, cum nos Miſſalia, & Breuiaria, libros manuſcriptos, mirè antiquos inuenerimus, tum in Vaticanæ Baſilicæ Archiuio, tum in Sanctæ Mariæ Maioris, & Saluatoris Laterano, nec

A non Caſſinenſium Monafterio. Quia verò priſcus mos exiſtit, ad eius confirmationem, minus ab re erit quadam addare ex Miſſalibus, atque Breuiarijs eruta, cum nonnullis Antiphoniſ, Reſponſorijs, Orationibus, & Lectionibus.

Primum ibi ſic legimus: In feſto Sanctæ Mariæ ad Niuſ, in primis, & ſecundis Veſperis.

In primis, & ſecundis Veſperis ſic legitur.

Mariæ Virginiſ laudem, & præconia veneranda eò magis debet humanus ſenſus extollere, quo per ipſam certa nobis reparationis remedia promeniſſe ſcimus. Pſal. Dixit Dominus, &c.

Antiphona prima.

B Aduocata benigniſſima multis myſteriorum ſignis, & Prophetarum miraculiſ nunciata, ſalutem credentibus, ſuis ſuffragijs acquiſiuit. Pſal. Laudate pueri, &c.

Antiphona ſecunda.

Replicemus igitur deuotiſſimiſ ſermonibus, quam glorioſo miraculo locum ſuae Baſilicæ fidelibus dignata ſit demonſtrare. Pſal. Latatus ſum, &c.

Antiphona tertia.

C In viſione ſummum Praeſepem, atque Ioanem Patritium edocuit, quem ſibi locum ſpeciali prærogatiua præſeruaffet. Pſal. Niſi Dominus, &c.

Antiphona quarta.

Atque idem Papa Liberius dictam Baſilicam venerabiliter conſecrauit; ille verò Patritius omnia, quae erant neceſſaria miniſtrabat. Pſal. Lauda Hieruſalem, &c.

Antiph. quinta.

Capitolo. Ab initio, &c.

Eccleſ. 24.

Hymnus.

O Re, corde, voce, creatura promunt laudis hymnum tuae ſanctitati

Hymnus.

D Honor noſtri cultus, & vera ſpes noſtra, pietate plena, præclara mater, Alme quidem Vrbiſ dignè curam gerens votum, vicit Virgo tuae pietati; Nouum condit templum, fide mente puris, miro modo locum templi demonſtrati, Niuſ præter morem montem impleuerunt, turba ſtupet, voces dulces extulerunt. Et ad laudem tuam ſancta mater Chriſti gratum fundat templum Liberius Papa. Salus, virtus, decus, ſummo Deo Patri, qui in arce poli per ſaecula regnat. Amen.

E Inclina aurem nobis o Regina calorū. Ad quam pro nobis ſe inclinauit Dominus Dominorum.

Verſ.

Reſp.

Ad Magnificat.

O Mnipotenti Deo immenſas gratias perſolue re nos oportet, quia cum ſimus omnium meritorum ſublimatione priuati, ad ſpeciale ſuae genitricis Mariæ obſequium, nos dignatus eſt deputare. Oratio.

Ad Magnificat.

D Eus, qui hodierna die ad declarandam gloriam Beatae Mariæ genitricis tuae per

Oratio.

per

Ioannes Patritius abundanter omnia, quae neceſſaria fuerant miniſtrabat, & fecit ſibi heredem ipſam venerabilem Baſilicam.

Pontifex conſecrauit Baſilicam in honore Dei, ac Beatae Virginiſ Mariae, & collocauit Praeſep Domini, cunabula, ſcenum, & pannos cum multis alijs reliquijs.

In maiori Altari recondidit de lacte Virg. Mariae, de capillis ipſius, &c. Sub dicto Altari requeſcit corpus S. Matthiae Apoſtoli.

Nonis Auguſti peculiari officio recolebatur memoria Iuius miſſali.

per descensum niuis, in aestiuis caloribus locum, in quo edificaretur ei templum, dignatus es demonstrare, tribue quaesumus: ut eius obsequijs insistentes refrigerati, aestu concupiscentiae, candore innocentiae dealbemur. Qui uiuis, &c.

Alia Oratio.

Alia oratio.

DEus, qui hodierna die Beata, & gloriosa Virginis Mariae uirginei candoris, eiusque ueneranda memoriae habitaculum descensu mirabili humoris niui demonstrasti: concede propitius: ut ipsius indeficientibus patrocinijs nostrorum sordibus peccatorum super niuem dealbari mereamur. Per Dominum nostrum, &c.

Ad Matutinum. Inuitatorium.

Ad Matutinum Inuitatorium.

CHristum Regem adoremus Dominum, cui hodie placuit signo niuis matris suae habitaculum demonstrare.

Psal. Venite adoremus, &c.

Hymnus. Quem terra, &c.

In primo Nocturno.

In primo Nocturno. Antiphona 1.

Placuit diuinae providentiae egregiam Urbem matris suae habitaculo decorare.

Psal. Domine Dominus noster, &c.

Antiphona 2.

Dum à populo frequenter ueneratur in terris opem suae intercessionis de caelis gaudeant aduenisse. Psal. Caeli enarrant, &c.

Antiphona 3.

Quam stupendo miraculo suae sanctae Genitricis uoluerit edificandam Ecclesiam omnibus demonstrare diuinis reuelationibus gestum esse replicemus. Psal. Domini est terra, &c.

Verf. Inclina aurem nobis ò Regina calorum.

Resp. Ad quam pro nobis se inclinauit Dominus Dominorum.

LECTIO PRIMA.

Prima lectio.

Tempore, quo Liberius Papa, Quartus à Beato Siluestro, Beati Petri Apostoli sedem prouida gubernatione regebat, quidam Ioannes nomine almae Urbis Patritiatus curam gerens, tam morum, quam nobilitatis generositate praeclarus, possessionum, ac multarum diuitiarum opulentia locuples, cum filium non haberet, et uxorē cum coniuge sua, quae sibi diuina prouidentia tam morum, quam nobilitatis similitudine fuerat sociata, Beatissimam Dei Genitricem sibi in praecipuam, ac specialem Dominam praeelegerat.

Hi simul uno ore, pari que deuotione Beatissimae Virginis uota soluentes, dicebant. Regina Caelorum, Domina Angelorum, & saluatricis omnium, tibi tanto deuotius nos fragiles supplicamus, quando uiscera pietatis misericordiae tuae copiosius erga homines benigna impendis. Accipe igitur sanctissima mater, quae tibi sincera fidei deuotione persoluimus: & ita uitam nostram, & omnia, quae in terris, ut homines possidemus, solita miseratione dispone, quatenus tibi nostra deseruiat actio, & nostra facultates tibi in aliquo

A beneplacito obsequio expendantur. Non igitur diuina clementia defuit supplicantibus, nec piissima Virginis aures à iustorum petitione defuere: sed eorum uota Deus ex alto suscipiens petitiones ipsorum uoluit effectui mancipare, & fini debito tradere. Tu autem Domine, &c.

Resp. Sancta, & immaculata uirginitas, quibus te laudibus efferam nescio. Quia quem Caeli capere non poterant tuo gremio contulisti.

Verf. Benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus uentris tui.

B Resp. Quia quem Caeli, &c.

LECTIO SECUNDA.

Interabat tunc quippe mensis Augusti, quando acrioribus solis ardoribus telluris germina desiccantur, & homines magis solis adustionibus decoquantur. Eo enim tempore uolens Beata Dei genitrix locum edificandae sibi Basilicae hominibus demonstrare, quadam nocte iam dicti mensis, id est nonis Augusti, subito contra naturam temporis, aer nimia frigoris congelatione restringitur, & tanta nubium constipatione densatur, ut imbre desuper fuso in ipso casu niuium multitudo destueret, quae solummodo locum edificandae Basilicae cooperiens, miraculum pariter, & algorem subministravit. In ipsa denique nocte praenominato Pontifici, atque iam dicto Patritio, & uxori suae similem uisionem sancta Dei genitrix uoluit demonstrare. Quae res, & reuelationem, miraculi confirmaret aspectu, & subita temporis immutatio occultae uisionis reuelatione nosceretur. Tu autem Domine, &c.

C Resp. Congratulamini mihi omnes, qui diligitis Dominum, quia cum essem paruula, placui altissimo, & de meis uisceribus genui Deum, & hominem. Verf. Beatam me dicent omnes generationes, quia ancillam humilem respexit Deus. Quia cum essem, &c.

LECTIO TERTIA.

Apparens igitur sanctissima Virgo praenominato Pontifici taliter cum admonitionis oraculo uoluit edocere. Operum tuarum intentio, & circumspecta sollicitudinis uigilantia, quae omnipotenti Deo plurimum placere cognosceris, te modo in hoc commendabilem reddiderunt, ita ut quod haecenus erga nominis mei deuotionem ab alijs non fuerit attentatum, per te nunc mihi placuerit consummari; ad eam uero causa salutis existas omnibus, qui deuotionem tui pectoris fuerint imitati. Verum ne perfunctorum huius reuelationis misterium ambiguis cogitationibus credas, quod praesentibus tibi uerbis asserui, sub omnium admiratione, maximo etiam miraculo uolui confirmare, ita ut contra temporis naturam tantummodo cum locum infusione miranda niuis, quae candorem, & donu Spiritus sancti signat repleuerim,

Tertia lectio.

uerim, in quo Basilicam nominis mei tibi precipio construendam. Habebis siquidem & Ioannem Patritium in hoc opere idoneum adiutorem, qui ad te summo mane diluculo tuis praeceptis humiliter pariturus venire procurabit: cum quo simul, & uniuerso Clero, & Populo Urbis ad Montem, qui Superagium dicitur, incunctanter accede, ibique locum à me de industria reseruatum inuenies, atque in eo mox Ecclesiam nomini meo incipias fabricare. Cumque ille in tante visionis stupore posticus miraretur, & de cognitione personae animus hesitaret, ab ea protinus responsum audiuit se esse Dei genitricem Mariam, de qua Dei filius Iesus Christus, uelut sponsus de thalamo ad homines incarnatus processit. His dictis beata visio ab oculis eius subtrahitur, sicque eodem momento praefato Patrio, & eius uxori sub his uerbis apparuit. Tu autem Domine, &c.

Resp. Continet in gremio calum, terramque regentem Virgo Dei genitrix, proceres comitantur herilem. Per quos orbis ouans Christo sub Principe pollet.

Uers. Virgo Dei genitrix, quem totus non capit orbis, in tua se clausit viscera factus homo. Per quem, &c.

Responforia Antiphonarij.

In Antiphonario sunt Responforia, quae sequuntur.

Primum responforium.

Tempore, quo uolens Beata Maria Virgo Dei genitrix locum edificandae sibi Basilicae hominibus demonstrare; quadam nocte subito contra naturam temporis aer nimia frigoris congelatione constringitur. locum, &c.

Secundum.

Apparens igitur sanctissima Virgo Maria Liberio summo Pontifici, tali eum admonitionis oraculo uoluit edocere. Operum tuorum intentio, & circumspicte sollicitudinis uigilantia; qua omnipotenti Deo plurimum placere cognosceris, admonitionis, &c.

Tertium.

Habebis siquidem & Ioannem Patritium in hoc opere idoneum adiutorem, qui adeo summo diluculo tuis praeceptis pariturus venire procurabit. Cum quo simul, & uniuerso Clero, & Populo Urbis,

Uers. Ad montem, qui Superagium dicitur, incunctanter accede. Cum quo, &c.

In secundo Nocturno.

In secundo Nocturno.
Hoc tibi impero faciendum, ut cum summo mane surrexeris ad Liberium Papam festinanter accedas.

Antiphona 1.

Plal. Eructauit, &c.
Ut sollemnis perpetuo locus habeatur, uoluntatem meam ingenti uolui miraculo demonstrare.
Plal. Deus noster, &c.

Antiphona 2.

Cumque, & huic suae coniugi nomen suum sancta Dei genitrix indicasset, sancta reuela-

Antiphona 3.

tionis inspectio ab oculis eorum elabatur.

Plal. Fundamenta eius in, &c.

Uers. Angelorum Domina potentissima cunctorum,

Resp. Esto nobis protectrix à fraude malignorum.

Lectio quarta.

Deuotionem inquit tuum pectoris, & si dele propositum, quo patrocinium nostrae defensionis specialiter elegisti, pio respexi intuitu, & solita erga Christi fideles miseratione suscepi. Lectio quarta.

B Quamobrem scire te uolo, quoniam tuarum rerum, hereditatumque perpetuum successorem tibi uolui providere; ita ut dum mihi domum in terra construxeris, ego tibi in caelis copiosum thesaurum, & aeternam construam mansionem. Hoc igitur tibi impero faciendum, ut cum summo mane surrexeris, ad Liberium Papam festinanter accedas. Ego enim domui meae edificandae locum specialem elegi: & ut sollemnis perpetuo habeatur, uoluntatem meam ingenti uolui miraculo demonstrare: ita ut in hoc tempore nix ipsum cooperuerit, & alium locum nullatenus infusione contigerit, in quo meo nomine Basilicam, cum consilio Liberij Papae tibi precipio erigendam. Cumque & huic, & suae coniugi nomen suum sancta Dei genitrix indicasset, sanctae reuelationis inspectio ab eorum oculis elabatur; & in tanta eos admiratione dimisit, ut reliquam noctis partem in somnum ducerent, & ita in diuinis laudibus exultarent.

C ita in diuinis laudibus exultarent.

Resp. Sicut cedrus exaltata sum in Libano, & sicut Cipressus in monte Syon, quasi mirra electa dedi suauitatem odoris.

Uers. Et sicut cinnamomum, & balsamum aromatizans dedi suauitatem, &c.

Lectio quinta.

Cumque primo mane ianuas palatii sui ad Pontificem perrexturus exisset, sicut in somnis audiuerat, totum locum niue cooperatum inspexit. qua de re aperta visionis attestatione firmatus iubentis imperijs anxius obedire curabat. unde ueloci cursu ad Lateranensem Palatium ueniens, Pontificis ostium pia cepit uolentia infestare, credens latere Pontificem, quod eadem hora sibi fuerat reuelatum. sed cum ad motus obstaculis ad Pontificem peruenisset, anxiusque cuperet, quod sibi fuerat reuelatum indicare, sermonem concepti gaudij pius Papa praeuenit dicens. Omnipotenti Deo, fili charissime, immensas gratias persolvere nos oportet, qui cum simus indigni, & omni meritorum sublimatione priuati, ad speciale sanctae suae genitricis obsequium nos dignatus est deputare; atque cum ingenti admiratione hoc, quod per nos impleri uoluit, dignatus est declarare, ut qualitate temporis immutata, pauore, ac stu-

Lectio quinta.

cinda h

ertia ledi

ac stupore nimio omnium corda concusserit. Unde te scire cupio; quoniam nuncij iam ex parte nostra directi populum simul, & Clerum totius Urbis ad nos pariter vocauerunt; sic enim in mandatis accepi, ut cum ad nos omnes conuenerint, ad Superagium montem simul pergere debeamus, illum locum potissimum requirentes, quae beata Dei genitrix inopinata niuium infusione sibi ornatum speciali prerogatiua seruauit. Cumque haec uerba compleisset, Senatus, & totius populi maiores praeforibus astiterunt, Pontificem magna cum instantia requirentes, tum ex uocatione sua, tum & ex nouitate miraculi plurimum concitati.

Resp. Quae est ista quae processit sicut sol, & formosa tanquam Hierusalem. Viderunt eam filiae Syon, & beatam dixerunt, & Regina laudauerunt eam.

Verf. Et sicut dies uerni circumdabant eam flores rosarum, & lilia conuallium. Viderunt eam, &c.

Lectio sexta.

Lectio sexta.

Cum autem Pontifex, una cum Patrio, & Cardinalibus uniuersis exisset, hoc sermonis initium ad eos Papa exorsus est, dicens. Plurimum fratres in Domino gaudere, & exultare nos conuenit, quod cum superna clementia egregiam hanc Urbem caput, & fundamentum Christianae religionis effecerit, & in ea primum totius Ecclesiae per beatorum Apostolorum Petri, & Pauli merita collocauerit, hodie tamen eam pijs muneribus, & spiritualibus donis ampliare, atque decorare dignatur; ita ut tanti praesidij nobis in hoc tempore uoluerit adiutorium adhibere, ut nullus possit ambigere nobis calitus immensa diuina beneficia prouenisse. Ecce fratres carissimi nix, quam de caelo in hoc feruentissimo tempore concidisse conspicitis, diuini beneficii inditium declarat, quae ideo omnipotens Deus uoluit terris influere, ut nos sua misericordia dealbandos ostenderet, si ad hoc, quod nobis per sanctam suam genitricem imperare dignatus est, deuotissimis mentibus accingamur. Cum igitur omnibus seruatis exponeret, quae sibi, & Ioanni Patrio fuerant reuelata, omnes unanimiter clamauerunt, Benedictus Deus. Et ad praedictum locum una cum Pontifice omnes exultantes, cum diuinis laudibus perrexerunt, & altis niuiibus plenum inuenerunt. Mox uero Pontifex fossorium latus accipiens, sicut nix designauerat, proprijs manibus capit terram effodere, quae ex templo se per circuitum aperuit. Quo uiso miraculo, diuinis celebratis officijs, Domino Iesu Christo, & suae genitrici uota persoluentes, domum leti redire. Illustris postea Patrius, una cum coniuge sua, ex suo asse templum Beatae Virgini

A construxere. Quod postea summus Pontifex in honorem Dei, & Beatissimae Virginis consecrauit. Resp. Ornatam monilibus filiam Hierusalem Dominus concupuit: Et uidentes eam filiae Syon beatissimam predicauerunt dicentes. Oleum effusum nomen tuum.

Verf. Astitit Regina a dextris tuis in uertitu deaurato, circumdata uarietate. Et uidentes eam, &c.

In Antiphonario sunt Responsorja, quae sequuntur.

B Cumque Ioannes Patrius primo mane in uas palatii sui ad summum Pontificem perreclusus exisset; sicut in somnis audiuerat, totum locum niue coopertum inspexit.

Verf. Quae de re aperte uisionis attestatio firmatus, iubentis imperijs anxius obedire curabat, Sicut in somnis, &c.

Omnipotenti Deo fili carissime immensas gratias persolueret nos oportet. Quia cum sumus indigni ad speciale suae genitricis obsequium dignatus est deputare.

C Verf. Iam nuncij ex nostra parte directi populum simul, & Clerum totius Urbis ad nos pariter vocauerunt. Quia, &c.

Cumque haec uerba Papa Liberius compleisset, Senatus, & totius populi maiores praeforibus astiterunt, Pontificem cum magna instantia requirentes, cum ex uocatione sua, tum ex miraculi nouitate plurimum concitati.

Verf. Cum autem summus Pontifex, una cum Patrio, & Cardinalibus uniuersis exisset, Pontificem cum magna, &c.

In tertio Nocturno.

Hodie tamen eam diuinis muneribus, & spiritualibus donis ampliare, atque decorare dignatus est.

Psal. Cantate, &c. 1.

Ecce fratres charissimi nix, quam de caelo in hoc tempore cecidisse conspicitis, diuini beneficii inditium declarat.

Psal. Dominus regnauit, &c.

Ut nullus possit ambigere, immensa nobis calitus diuina beneficia prouenire,

Psal. Cantate. 2.

Verf. Ab initio ordinata est mater Dei Maria.

Resp. Quae Deum dilexit toto corde super omnia.

Lectio septima.

Lectio Sancti Euangelij secundum Lucam.

In illo tempore. Loquente Iesu ad turbas. Extollens uocem quaedam mulier de turba, dixit illi: Beatus uenter, qui te portauit, & ubera, quae suxisti. Et reliqua.

Homi-

Homilia Venerabilis Bedae presbyteri.

Bedae lib. 4. in Luc. cap. 49.

Magna deuotionis, & fidei haec mulier ostenditur, quae scribis, & phariseis Dominum tentantibus simul, & blasphemantibus tanta eius incarnationem praeter omnibus sinceritate cognoscit, tanta fiducia confitetur, ut & praesentium procerum calumniam, & futurorum confundat Hereticorum perfidiam. Nam sicut tunc Iudaei, sancti Spiritus opera blasphemando, verum, consubstantialemque Patri Dei filium negabant: sic Heretici postea negando Mariam semper Virginem, sancti Spiritus operante virtute, nascituro cum humanis membris unigenito Dei, carnis suae materiam ministrasse; verum, consubstantialemque patri filium hominis fateri non debere dixerunt. Sed si caro Verbi Dei, secundum carnem nascentis, à carne Virginis matris pronuncietur extranea, sine causa venter, qui eam portasset, & vbera, quae lactassent beatificarentur.

Resp. Beatam me dicent omnes generationes. quia fecit mihi Dominus magna, qui potens est, & sanctum nomen eius.

Verf. Et misericordia eius à progenie in progenies timentibus eum. Quia fecit mihi, &c.

Lectio octaua.

Qua enim consequentia eius lacte credatur nutritus, cuius semine negatur esse conceptus, cum ex unius, eiusdemque fontis origine secundum Physicos, uterque liquor emanare probetur. Nisi forte putanda Virgo est sementiuiam suae carnis materiam nutriendo in carne Dei filio suggerere potuisse, incarnando autem quasi maiori, & inusitato miraculo, minime potuisse. Sed huic opinioni obstat Apostolus, dicens: Quia misit Deus filium suum factum ex muliere, factum sub lege. Neque enim audiendi sunt, qui legendum putant, natum ex muliere, factum sub lege; sed factum ex muliere, quia conceptus ex utero virginali, carnem non de nihilo, non aliunde, sed materna traxit ex carne. Alioquin nec verè filius hominis diceretur, qui originem non haberet ex homine. &c.

Resp. Felix namque es sacra Virgo Maria & omni laude dignissima; quia ex te ortus est sol iustitiae Christus Deus noster.

Verf. Ora pro populo, interueni pro Clero, intercede pro deuoto femineo sexu, sentiant omnes tuum iuuamen, quicumque celebrant tuam sanctam festiuitatem. Quia ex te ortus est sol, &c. Gloria Patri, &c. Quia ex te, &c.

Lectio nona.

ET nos igitur his contra Euthychem dictis extollamus vocem cum Catholica Ecclesia, cuius mulier haec typum gessit. Extollamus & mentem de medio turbarum, dica-

Amusque Saluatori, Beatus venter, qui te portauit, & vbera, quae suxisti. Verè enim beata parens, quae sicut Sedulius ait, enixa est puerpera Regem, qui caelum, terramque regit in saecula: cuius numen, & aeterno complectens omnia gyro; Imperium sine fine manet, qui ventre beato, Gaudia matris habens cum virginitatis honore, Nec primam similem visa est, nec habere sequentem. At ille dixit. Quinimo beati, qui audiunt Verbum Dei, & custodiunt illud. Pulchre Saluator attesta mulieris annuit, non

Beam tantummodo, quae verbum Dei corporaliter generare meruerat; sed & omnes, qui Verbum Dei spiritualiter auditu fidei concipere, & boni operis custodia, vel in suo, vel in proximorum corde parere, & quasi alere studuerint, assecurans esse beatos. Tu autem Domine, &c. In Antiphonario sunt Responsoria, quae sequuntur:

Responsorium Antiphonarij. Primum responsum.

Cumque omnibus Liberius seruatis exponeret, quae sibi, & Ioanni Patritio fuerant reuelata, omnes unanimiter clamauerunt.

CBenedictus Deus.

Verf. Et ad praedictum locum una cum summo Pontifice diuinis laudibus exultantes perrexerunt. Omnes, &c.

Requirentes verò locum mox Liberius Palatium fossorium accipiens, sicut nix designauerat, proprijs manibus terram cepit effodere, quae ex templo aperta est per circuitum.

Secundum responsum.

Verf. Immensi igitur miraculi tam Pontifex, quam uniuersa Curia, quam Clerus, & populus admiratione repleti. Quae ex templo, &c.

DIllustris verò Ioannes Patritius propter ea, quae sibi, & uxori suae fuerant gesta, & reuelata, omnia quae habebant Beatae Mariae semper Virgini conferentes, ipsam Basilicam sibi fecerunt heredem.

Tertium responsum.

Verf. Quam praesatam Basilicam idem Liberius in honorem Dei, & beatissimae genitricis Mariae consecrauit. Ipsam Basilicam, &c.

Ad Laudes.

Ad Laudes.

Antiphona. Mariae Virginis, &c. ut supra in primis Vesperis.

ECapitulum. Ab initio, &c.

Hymnus. O gloriosa Domina, &c.

Verf. Dignare me, laudare te Virgo sacra.

Resp. Da mihi virtutem contra hostes tuos.

Ad Benedictus.

Ad Benedictus.

Antiphona. Admitte Virgo Maria sanctissima tuorum vota fidelium: & asstantes tuae laudis seruulos officio, precibus tuis sanctis adiunge Sanctorum Collegio.

C Ad

Responsorium Antiphonarij.

Secundum responsum.

Tertium responsum.

In termino Antiphonarij.

Antiphona.

Antiphona.

Lectio septima.

Lectio nona.

Ad Tertiam Responsorij breues.

Ad Tertiam,
Responsorij breues.

Inclina aurem tuam nobis o Regina Caelorum. Ad quam pro nobis se inclinavit Dominus Dominorum. O Regina, &c. Gloria Patri, &c. Inclina aurem tuam, &c.

Vers. Angelorū Domina potētissima cunctorū.

Resp. Eſto nobis protectrix à fraude malignorum.

Ad Missam. Introitus.

Ad Missam,
Introitus.

Dum discernit caelestis Reges super eam niue dealbabuntur, mons Dei, mons pinguis, mons coagulatus, mons, in quo beneplacitum est Deo habitare in eo.

Psal. Exurgat Deus, & dissipentur inimici eius, & fugiant qui oderunt eum, à facie eius. Gloria, &c. Oratio.

Oratio.

Quæsumus omnipotens Deus, ut qui Beata, & gloriosa matris, semperq; Virginis Mariæ stupendum niuis miraculum pia deuotione recolimus, ipsius etiam suffragia salutaria consequamur. Per Dominum, &c.

Lectio Libri Ecclesiastici.

Lectio Missæ.

Eccles. cap. 43.

Vas Castrorum in excelsis in firmamento cali resplendens, gloriosa species celi, gloria stellarum, mundum illuminans in excelsis Dominus. In verbis Domini Sancti stabunt ad iudicium, & non deficient in vigilijs suis. Vide arcum, & benedic qui fecit illum; valde speciosus est in splendore suo. Circauit calum in circuitu gloriæ suæ. Manus excelsi aperuerunt illi. Imperio suo accelerauit niues, & accelerat conuersiones emittere iudicij sui. Deo gratias.

Graduale. Mirabilis potentia Domini, glorificantes quantumcunq; potueritis superualebit adhuc admirabilis potentia eius. Alleluia.

Vers. Benedicentes Dominum exaltate illum quantum potestis, maior est enim omni laude, exaltantes illum replebimini virtute. Allel. Allel.

Traetus. Qui dat niuem sicut lanam, nebulam sicut cinerem spargit. Alleluia.

Euangeliū.

Missæ.

Luc. cap. 11.

In illo tempore. Loquente Iesu ad turbas, extollens vocem quædam mulier de turba dixit illi: Beatus venter, qui te portauit, & vbera, quæ suxisti. At ille dixit. Quinimo beati, qui audiunt verbum Dei, & custodiunt illud.

Offertorium.

Dicitur Credo, Offertorium.

Niuē dealbabuntur, mons Dei, mons pinguis, mons coagulatus, mons, in quo beneplacitum est Deo habitare in eo. Alleluia.

Secreta.

Secreta.

Beatæ, & gloriosæ, semperq; Virginis matris Mariæ quæsumus Domine proſit nobis intercessio salutaris, ut sacrificiū hoc niue candidius, & acceptum tuæ diuine faciat maiestati. Per Dominum, &c. Præfatio. De B. Virgine.

Post communionem.

Beatæ vbera Mariæ virginis, quæ lactauerunt æterni Patris filium.

Postcommuni-
onem.

Oratio.

Sacramenta, quæ sumpsimus quæsumus Domine, peccata nostra caelestis candore niuis deleant, ac faciant dealbata. Per Dominum nostrum Iesum Christum, &c.

Oratio.

In Antiphonario. Introitus Missæ.

In Antiphona-
rio. Introitus
Missæ.

Placuit diuine providentiæ egregiam urbem matris suæ habitaculo decorare, ut dum à populo frequenter veneratur in terris, opem suam intercessionis de calis gaudeant aduenisse. Contra naturam temporis aer nimia frigoris congelatione constringitur, ut imbre de super fuso miraculum pariter, & algore ministraret. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto, &c.

Oratio. Deus, qui hodierna, &c. vel Deus, qui Beata, &c. ut supra.

Graduale. Requientes locum mox verò Papa Liberius fossorium letus accipies, sicut nix designauerat, proprijs manibus terram capite effodere. Immensi igitur miraculi tam Pontifex, quam curia, quam Clerus, & Populus admiratione repleti, omnes unanimiter clamauerunt dicentes. Benedictus Deus. Alleluia.

Vers. Omnipotenti Deo immensas gratias persolvere nos oportet; quia cum simus omnium meritorum sublimatione priuati, ad speciale suæ genitricis Mariæ obsequium nos dignatus est deputare.

Sequentia.

Sequentia.

Ad honorem matris Dei, Quæ est salus nostræ spei,

In hac hora nunc dici
Hymnum demus dulciter.

Verè mater veneranda,
Super niuem dealbanda

Inuocanda, collaudanda
Citanda humiliter.

Ecce sibi Virgo clemens

In hac die mare splendens,
Templum iam fieri volens

Intra urbis menia.

E Miro modo, & stupendo,
Contra tempus peragendo,

Solum adis dealbando

Niue candidissima.

Adfuit in visu Virgo

Sacerdoti summo viro,

Tu, inquit, cum cuncto Clero

Vnà cum Patritio.

Rem mirandam patefeci

Vade, vide ego gessi,

Aedificia quod expressi

More quadratario.

Ita Virgo more miro
 Aedifica nos in giro
 Quadro lapide porphyrya
 Cum candore niueo.
 Ad te alma Virgo mater;
 Suspiramus incessanter,
 Nos commenda condignanter
 Christo tuo filio. Amen.

Offertorium.

Illustris vero Ioannes Patritius propter ea,
 quae sibi, & uxori suae fuerant reuelata,
 omnia, quae habebant Beatae Mariae confidentes
 ipsam venerabilem Basilicam sibi fecerunt here-
 dem. Alleluia.

Secreta.

Secreta.

Ilius Domine Deus immaculata hostia ca-
 piamus effectum, quod de illibata Virgine
 Maria, cuius hodie festa celebramus, in ara
 crucis pro mundi redemptione, se voluit humi-
 liter immolare. Qui tecum vivit, &c.

Communio.

Communio.

Quam praefatam Basilicam idem Liberius
 Papa in honorem Dei, & beatissimae ge-
 nitricis Mariae consecrauit. Alleluia.

Postcommunio.

Postcommunio.

Supplices te rogamus omnipotens Deus, ut
 gloriosissimae Virginis Mariae genitricis filij
 tui Domini nostri Iesu Christi sacra mysteria,
 & mira beneficia eius interuentione, adiumento,
 & praesidijs ab hostibus liberi, & celestibus apti
 conualeamus. Per Dominum, &c.

Sequitur

Ad Sextam, responso-
 rii breues.

Resp. Angelorum Domina potentissima cun-
 ctorum.

Verf. Esto nobis protectrix à fraude mali-
 gnorum. Potentissima, &c. Gloria Patri, &c.
 Angelorum Domina, &c.

Verf. Ab initio ordinata est mater Dei
 Maria.

Resp. Quae verè Deum dilexit toto corde su-
 per omnia.

Ad Nonam.

Ad Nonam.

Resp. Ab initio ordinata est mater Dei Ma-
 ria. Verf. Quae verè Deum dilexit to-

Ato corde super omnia. Mater, &c. Gloria Pa-
 tri, &c. Ab initio ordinata est, &c.

Verf. Dignare me, laudare te Virgo sacra-
 ta. Resp. Da mihi virtutem contra hostes tuos.

Ad Vesperas.

Antiphona. Mariae Virginis, &c. cum re-
 liquis, vt supra in primis Vesperis.

Pfal. conuerti de B. Virgine Maria.

Capitolo. Ab initio, &c.

Hymnus.

Eclli. 24.

Hymnus.

Quem pia Virgo genuit sacro perfusa spi-
 ritu,

Regi perennis gloria, hymnum canamus iu-
 giter.

Quem semper supra sidera laudat celestis curia,
 Sanctae Mariae Virgini grates reddendo de-
 bitas.

Hec Virgo venerabilis, prole secunda nobili
 Locum elegit inelytum, suo sacrandu nomini.

Quem praeter morem solitum, mensis Augusti
 tempore

Pressis solis arboribus, totum repleuit niuibus.

CIn visione docuit tanti causam mysterij
 Solemnis habitaculi benigne pandes ordinem.

Sic Templum solemnissimum, fundat Papa Li-
 berius,

Opes dispensat largius Ioannesq; Patritius.

Nos tuos salua famulos Christe natus de Virgine,
 Qui pie festa colimus tuae matris sacratis-
 sime.

Gloria tibi Domino, &c.

Verf. Dignare me laudare te Virgo sacra-
 ta. Resp. Da mihi virtutem contra hostes tuos.

Ad Magnificat, Antiphona, vt supra.

Ad Magnificat.

Regina calorum, & saluatrix omnium
 tibi tanto deuotius fragiles supplicamus,

quantom viscera tuae pietatis copiosius benigna im-
 pendis. accipe igitur sanctissima mater Virgo

Maria, quae tibi sincera fidei deuotione
 persoluimus: & ita vitam no-

stram solita miseratione di-

spone, quatenus tibi

iugiter seruire me-

reamur.

FINIS LIBRI SECVNDI.

